

Konstnärernas Riksorganisation.

Konstnärernas Riksorganisations partienkät 2026

Konstnärernas Riksorganisation är Sveriges största intresseorganisation för professionella bildkonstnärer, konsthantverkare och formgivare. Inför höstens val har vi tagit fram kampanjen ”För en bättre konstnärspolitik” där vi lyfter en rad politiska förslag för att förbättra villkoren för våra medlemmar.

Som en del av kampanjen har vi skickat en enkät med 23 frågor till riksdagspartierna för att ta reda på hur de ställer sig i frågor som är viktiga för bild- och formkonstnärerna. Här har vi sammanställt alla svar och de kommentarer som partiföreträdarna lämnat. Enkätens svar utgör också grunden för vår kulturpolitiska valkompass där besökarna kan jämföra sina åsikter med partiernas.

Ett stort tack till partiernas kulturpolitiska talespersoner och valarbetare som hjälpt oss att besvara enkäten.

Här hittar du vår kampanj
<https://kro.se/val2026>

Kontaktperson:

Jon Brunberg, kulturpolitisk strateg och pressansvarig

070-275 59 29, jon.brunberg@kro.se

Konstnärernas Riksorganisation

Hornsgatan 103, 117 28 Stockholm

Web: www.kro.se

Värdegrundsfrågor inom kulturpolitiken

1 Grundlagen slår fast att den enskildes kulturella välfärd ska vara ett av tre grundläggande mål för den offentliga verksamheten. Ska det allmänna säkerställa att alla har tillgång till och kan utöva kultur?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA
För oss är det en väldigt viktig formulering. För att varje persons rätt till kultur ska kunna garanteras måste stat, region och kommun ta ansvar för det.	Kultur är välfärd liksom hälsa och utbildning och kräver ett offentligt ansvar. Möjligheten att ta del av och utöva kultur ska inte vara avhängig din inkomst.	Ja, det är en mycket viktig roll för samhället. Kultur, kreativitet och skapande är en grundläggande del av att vara människa, och den fria kulturen är en av demokratins viktigaste byggstenar. Vi behöver stärka ansträngningarna att minska kulturklyftorna och att alla, oavsett var man bor eller vilken bakgrund man har, ska kunna ta del av och utöva kultur.	Alla ska ha tillgång till och möjlighet att själva utöva kultur i hela landet. För det behövs stöd från det offentliga.	Liberalernas kulturpolitik utgår från att kultur är en demokratisk rättighet och en väg till personlig utveckling och frihet. Det offentligas roll är att öka kulturens tillgänglighet för hela befolkningen och skapa goda förutsättningar för ett rikt kulturliv, inte detaljstyra den - armlängds avstånd ska värnas.	Kristdemokraterna ser kultur som en central del av människors välbefinnande, bildning och gemenskap. Vi betonar att alla människor ska ha möjlighet att ta del av kultur och själva utöva kultur, oavsett bakgrund eller socioekonomiska förutsättningar. Staten, regionerna och kommunerna har enligt Kristdemokraterna ett ansvar att stödja kulturlivet genom resurser och infrastruktur, samtidigt som civilsamhälle och fria kulturskapare ska ges goda förutsättningar att verka i hela landet.		

2 Ska svensk kulturpolitik följa principen om att politiker beslutar om anslag och inriktningar för kulturpolitiken men inte över det konstnärliga innehållet (det som kallas principen om armlängds avstånd)?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA
Armlängds avstånd är avgörande för att vi ska ha en levande och frispråkig kultur som inte bara stryker makten med håret.	Vi vill värna principen om armlängds avstånd.	Principen om armlängds avstånd är grundläggande och ska värnas och stärkas.	Vi vill säkra kulturens frihet.	Liberalerna menar att politiken ska besluta om ramar och anslag men att konstnärliga beslut ska fattas av professionen och experter. Armlängds avstånd är nödvändigt för att säkerställa konstnärlig frihet och ett oberoende kulturliv.	Kristdemokraterna står bakom principen om armlängds avstånd och betonar att politiker ska akta sig för direkt styrning av kulturella verksamheter och konstnärligt innehåll. Samtidigt framhåller vi att politiken har ansvar för finansiering, kvalitet och kulturens samhällsfunktion. Kristdemokraterna beskriver därför armlängds avstånd som en viktig princip för att värna konstnärlig frihet, utan att politiken helt avsägar sig ansvar för kulturpolitiken och de offentliga institutionernas uppdrag.		

3 Ska de nationella kulturpolitiska målen kompletteras med en skrivning att kulturpolitiken ska bidra till skäliga ekonomiska och sociala villkor för konstnärer?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
KANSKE	KANSKE	JA	NEJ	KANSKE	KANSKE	JA	NEJ
<p>Vi har i dagsläget inte förslag på några andra mål eftersom vi gjort bedömningen att inga av de nuvarande målen kan uppnås utan bra villkor för konstnärer.</p>	<p>Vi vill värna kulturutövares möjlighet att försörja sig – för det krävs mer resurser till kulturen, men också ett regelverk bättre anpassat efter kulturutövares vardag.</p>	<p>Det är viktigt att kulturskaparna får bättre ekonomiska och sociala villkor. Det har nu gått ett antal år sedan den senaste kulturutredningen och en översyn av de kulturpolitiska målen gjordes, och mycket har hänt i samhällsutvecklingen sedan dess. En ny kulturutredning bör därför tillsättas under kommande mandatperiod. Det är rimligt att konstnärers villkor får ta plats även i målsättningarna då det är en grundläggande förutsättning för ett fritt och starkt kulturliv. Detta är även en fråga för social- och näringslivspolitikern</p>	<p>Vi tycker inte att det hör hemma i de kulturpolitiska målen. Däremot är det viktiga frågor som behöver tas om hand på annat sätt, exempelvis inom socialförsäkringarna.</p>	<p>Vi anser att konstnärligt skapande av hög kvalitet kräver goda villkor för kulturskapare. Vi har i motioner föreslagit att kulturskapares sociala trygghet måste stärkas, med förbättrade villkor för pensioner och socialförsäkringar. Ett samhälle som värdesätter kultur måste se till att de som skapar kan leva på sitt arbete, ett nytt mål kommer inte säkerställa att det krävs reformer på andra områden.</p>	<p>Kristdemokraterna lyfter tydligt behovet av bättre ekonomiska och sociala villkor för konstnärer och kulturarbetare. Vi betonar att dagens trygghetssystem ofta är dåligt anpassade till kultursektorns arbetsmarknad och att staten ska säkerställa fungerande social trygghet för kulturskapare. Kristdemokraterna vill också stärka konstnärers möjligheter att verka professionellt och få rimlig ersättning för sitt arbete. Vi har inte beslutat om att verka för att de nationella kulturpolitiska målen ska kompletteras med en sådan skrivning.</p>	<p>Moderaterna vill se en kulturpolitik där fler kulturarbetare kan försörja sig på sitt skapande. De professionella kulturskaparna och konstnärerna är fundamentet för ett levande kulturliv och för blomstrande kulturella och kreativa branscher. Frågan om konstnärernas villkor är central i detta arbete. Regeringen arbetar med frågan inom en rad områden, såsom vikten av en fungerande upphovsrätt och att säkerställa att konstnärer får ersättning för utfört arbete. Moderaterna följer frågan om AI:s utveckling och påverkan på upphovsrätten noga då eftersom ett fungerande upphovsrättsligt skydd är en viktig förutsättning för att konstnärer ska kunna leva på sitt skapande.</p>	

Utställningar och MU-avtalet

4 Ska en bild- och formkonstnär som medverkar i en utställning finansierad med offentliga medel få skäligt betalt för sitt arbete i samband med utställningen?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA	JA
	Det är självklart att en skälig betalning ska utgå.	Vi vill stärka kultursamverkansmodellen och förbättra efterlevnaden av MU-avtalet. Bild- och formkonstnärer bör självklart få bättre förutsättningar att kunna genomföra sitt arbete, bland annat genom denna typ av ersättning.	Det ska vara en självklarhet, i synnerhet när utställningen är offentligt finansierad.	Vi står bakom principen att professionellt arbete ska ersättas. Liberalerna har i regering godkänt det reviderade MU-avtalet som reglerar ersättning till konstnärer. Avtalets syfte är att skapa bättre förutsättningar för konstnärer att få betalt för sitt arbete. Vi ser säkerställandet av skäliga ersättningar som en fundamental del av att upprätthålla ett professionellt och hållbart konstliv.	Kristdemokraterna betonar att kulturskapare ska ha rimliga arbetsvillkor och få ekonomiska förutsättningar att verka professionellt. Vi lyfter särskilt vikten av att stärka kulturarbetares sociala och ekonomiska trygghet samt att offentliga satsningar på konst och kultur också ska bidra till hållbara villkor för konstutövare. Även om MU-avtalet eller utställningsersättning inte specifikt nämns i vårt kulturpolitiska program ligger principen om skälig ersättning för konstnärligt arbete tydligt i linje med programmets inriktning.	Ja, Moderaterna anser att ansträngning ska löna sig. I det ingår också att bild- och formkonstnärer som medverkar i en utställning finansierad med offentliga medel ska få skäligt betalt. Det var också därför den tidigare moderatledda regeringen införde MU-avtalet 2009. I samband med att avtalet förnyades genomfördes också en del förändringar i bred samverkan för att avtalet skulle bli tydligare och enklare att använda.	

5 Ska staten tillföra extra resurser i statsbudgeten öronmärkta för MU-ersättningar för att kunna leva upp till sina åtaganden enligt avtalet?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
JA	KANSKE	JA	NEJ	JA	KANSKE	JA	NEJ
Vi har foreslået at h�jja anslaget for at s�kerst�lle at alle offentlige aktörer följer avtalet og at skälig ers�tning ska kunne betales ut.	Vi har i dagsläget inga sådan forslag men utesluter det inte i framtiden.	Att följa MU-avtalet ska vara en selvf�klarhet. Att anslå mer pengar kan vara ett sätt at underlätta for arrang�rerne.	Det finns en anledning til at avtalet finns og det ska följas. Vi bedömer inte at l�sningen �r �ronm�rkte medel.	Eftersom vi godkänt og ställt oss bakom MU-avtalet är det en logisk följd at vi også måste s�kerst�lle at de økonomiske f�ruds�tningerne finns for at leve upp til avtalets villkor.	För Kristdemokraterne �r det vigtigt at förbättra kulturarbejtares økonomiske villkor og st�rke kunstn�res m�jligheder at verka, eksempelvis gennem social trykghet, rimlige villkor og vikten av offentlige satsninger på kunst og kultur. Vi har dock inte tagit ställning g�llende �ronm�rkte medel til MU-ers�tning.	Regeringen har höjt ers�ttningsniv�erne i MU-avtalet under mandatperioden. Därutöver har regeringen avsatt 30 millioner per år for fler länge stipendier for kultursk�pere og tagit fram en strategi for de kulturelle og kreative br�ncherne vilken bland annat syftar til at förbättra egenföretagares villkor.	

Övergripande konstpolitiska frågor

6 Bild- och formsektorn i Sverige är en viktig del av Sveriges kulturliv men är trots det kraftigt underfinansierad, även i jämförelse med andra konstområden. Ska staten anta en nationell strategi för bild och form för att skapa bättre förutsättningar för konstlivet i hela landet?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
KANSKE	KANSKE	JA	JA	KANSKE	KANSKE	NEJ	NEJ
Det är inget förslag vi driver i nuläget men något vi kan överväga.	Vi vill värna bild- och formkonsten, och en nationell strategi skulle vara ett sätt. Vi har i dagsläget inga sådan förslag.	Bild- och formkonsten är en viktig del av ett fritt och levande kulturliv. Miljöpartiet vill stärka kulturen i hela landet och ge fler möjlighet att både ta del av och utöva kultur. Vi ser också att kulturskaparnas ekonomiska och sociala villkor behöver förbättras. Därför är vi positiva till en nationell strategi för bild och form, framtagna i dialog med sektorn och med respekt för armlängds avstånd, som stärker långsiktig finansiering, rimliga villkor och tillgången till konst i hela landet.	Det är lämpligt att titta på den handlingsplan som presenterades 2016 och uppdatera, för det har hänt mycket som har påverkat detta område sedan dess.	Den orubbliga vikten av armlängd avstånd innebär att vi är vaksamma mot all form av politisk styrning av innehåll. En nationell strategi får därför inte handla om att diktera vilken typ av konst som ska skapas. Däremot kan en strategi vara rätt verktyg för att åtgärda strukturella problem.	Kristdemokraterna vill stärka förutsättningarna för konst- och kulturlivet i hela landet genom konstnärlig gestaltning, kreativa utbildningsmiljöer, regional kulturutveckling och bättre villkor för kulturskapare. Vi ser också bild, form och design som viktiga delar av både kulturpolitiken och människors livsmiljöer. Vi har däremot inget uttryckligt förslag om en nationell strategi för bild och form.	Regeringen har redan tagit fram en strategi för de kulturella och kreativa branscherna där bild- och formsektorn har en självklar och viktig plats. Regeringen har dessutom tagit fram en skrivelse som slår fast en ny inriktning för arbetet mot det nationella målet för arkitektur, form och design. Skrivelsen syftar bland annat till att skapa nya former för de statliga insatserna, med en mer systematisk uppföljning av måluppfyllelsen.	

7 Nio av tio konstnärer har en lägre medianinkomst än den svenska medianlönen. Ska staten anta en konstnärspolitisk strategi för att förbättra konstnärernas ekonomiska och sociala villkor?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
KANSKE	KANSKE	JA	NEJ	JA	JA	JA	NEJ
Det är inget förslag vi driver i nuläget men något vi kan överväga.	Vi vill se bättre ekonomiska villkor för konstnärer, inte minst vad gäller rättvis ersättning.	Ett fritt och starkt kulturliv förutsätter att konstnärer kan leva på sitt arbete och omfattas av trygghetssystem som fungerar även för frilansare, projektanställda och egenföretagare med oregelbundna inkomster. Därför är vi positiva till en konstnärspolitisk strategi som stärker rimliga ersättningar, social trygghet och långsiktiga förutsättningar för konstnärligt arbete.	Vi vill hitta andra vägar för att fler ska leva på sitt konstnärskap.	Absolut. En sådan strategi ska inte handla om konstens innehåll utan om att se konstnärerna som en yrkeskår och ge dem förutsättningar att verka professionellt.	Kristdemokraterna vill stärka kulturarbetares ekonomiska och sociala villkor och betonar att dagens system ofta är dåligt anpassade till kultursektorns särskilda arbetsmarknad med projektanställningar och varierande inkomster. Vi vill därför se fungerande system för social trygghet, bättre villkor för kulturskapare och åtgärder som stärker möjligheterna att verka professionellt inom kulturen. En strategi ligger i linje med KDs vilja.	Regeringens strategi för de kulturella och kreativa branscherna syftar till att skapa bättre förutsättningar både avseende ekonomiska och sociala villkor varför Moderaterna menar att en sådan strategi redan finns. Nu behöver vi fortsätta arbetet med att genomföra samtliga delar i strategin och låta den få full effekt. Därutöver har regeringen tagit emot en utredning om breddad finansiering vilken framöver kan omvandlas till förslag som ger positiva effekter för hela kultursektorn.	

8

Med EU-kommissionens strategiska ramverk "Kulturkompass för Europa" så tas de första stegen mot att inkludera konstnärernas villkor och konstnärlig frihet i den europeiska kulturpolitiken. Ska Sverige följa EU-stadgan om konstnärers arbetsvillkor som EU-kommissionen föreslår i kulturkompassen?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
KANSKE	KANSKE	JA	JA	JA	NEJ	JA	NEJ
Vi har ännu inte tagit ställning i frågan.	Vi är måna om kulturskapares arbetsvillkor. Här är viktigt att driva på för fungerande regler och ersättning kopplat till AI.	Miljöpartiet vill stärka konstnärers och kulturskapares arbetsvillkor, trygghet och konstnärliga frihet. Ett starkt europeiskt ramverk kan bidra till att höja ambitionsnivån och motverka att konstnärer faller mellan stolarna i trygghetssystem som inte är anpassade för frilansare, projektanställda och egenföretagare. Sverige bör därför följa EU-stadgan om konstnärers arbetsvillkor, samtidigt som principen om armlängds avstånd och den konstnärliga friheten värnas.		Vi välkomnar fokuset på rättvisa, jämställda och säkra arbetsvillkor för konstnärer. Svaret är således ja, men med det viktiga förbehållet att nationella arbetsmarknadsmodeller, som den svenska modellen med parternas autonomi, måste respekteras.	Kristdemokraterna betonar vikten av konstnärlig frihet, goda arbetsvillkor och social trygghet för kulturskapare. Vi lyfter även behovet av att skydda upphovsmäns intressen och stärka kulturarbetares möjligheter att verka långsiktigt. I enlighet med subsidiaritetsprincipen verkar vi för ett lagom stort EU, som inte ska ta beslut som effektivt kan tas på en lägre nivå. Detta är en sådan fråga.	Kulturkompass för Europa utgår från att EU enbart har stödjande roll inom kulturpolitiken. Det tycker vi är bra: kulturpolitiken är i hög grad en nationell angelägenhet, inte en europeisk. Med det sagt välkomnar vi kompassens fokus på konstnärlig frihet, liksom vikten av rättvisa, jämställda, hälsosamma och säkra arbetsvillkor för konstnärer och kulturarbetare förutsatt att nationella arbetsmarknadsmodeller och arbetsmarknadens parterers autonomi respekteras	Nej. Arbetsmarknadsfrågor är en nationell kompetens.

9 Bara cirka 2,5 procent av de statliga och regionala bidragen inom ramen för kultursamverkansmodellen går till professionell bild- och formverksamhet. Bör det göras särskilda statliga budgetsatsningar inom kultursamverkansmodellen för bild- och formområdet för att kompensera för ojämlikheten mellan de olika konstområdena?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
KANSKE	KANSKE	KANSKE	NEJ	JA	NEJ	KANSKE	NEJ
Vi vill se en generell satsning på kultursamverkansmodellen och har föreslagit det i vår budget men har inte föreslagit riktade medel till ett särskilt område.	Vi har inga förslag om en sådan särskild satsning.	Miljöpartiet vill stärka kultursamverkansmodellen så att syftena med modellen kan uppnås på ett bättre sätt. Utredningen Kultursamhället (SOU 2023:58) visar exempelvis att bild- och formkonsten är eftersatt och missgynnas i nuvarande modell. Ett sätt att hantera detta missförhållande vore att ge kulturrådet i uppdrag att se över infrastrukturen, exempelvis genom att skapa noder med regionalt ansvar för bild- och formkonsten, och föreslå hur den kan stärkas.	Det visar att det tar tid för ett nytt område att få utrymme och etablera sig inom kultursamverkansmodellen. Modellen i sig bygger på regionernas prioriteringar	Vi anser att kultursamverkansmodellen behöver en höjning av anslaget vilket även kommer gynna bild- och form.	Kristdemokraterna vill utveckla kultursamverkansmodellen och stärka regionernas ansvar och kulturmuskler, men pekar inte ut bild- och formområdet för särskilda statliga budgetsatsningar inom modellen. Utgångspunkten är snarare att regionerna ska ha större frihet att prioritera utifrån lokala och regionala behov. Samtidigt lyfter vi generellt vikten av konstnärlig gestaltning, design och goda villkor för kulturskapare, vilket innebär att satsningar på bild och form ligger i linje med partiets bredare kulturpolitiska ambitioner.	-	Som kultursamverkansmodellen fungerar kan vi inte öronmärka medel. Vi är öppna för att reformera modellen i syfte att tydligare kunna prioritera mellan olika områden.

Upphovsrätt

10

Konstnärer och andra kulturskapare med små inkomster har i dag svårt att få upphovsrättslig ersättning när deras bilder används och saknar resurser att driva processer när tvister uppstår. Ska Sverige införa en förenklad och billigare tvistelösningsmodell för att åtgärda detta?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
KANSKE	NEJ	KANSKE	JA	JA	KANSKE	KANSKE	KANSKE
Vi har ännu inte tagit ställning men tycker det finns goda skäl att överväga det.	Det är viktigt att kulturskapare får betalt för sitt arbete och att upphovsrätten respekteras. Vi vill se ett starkare regelverk till skydd för konstnärer.	Miljöpartiet vill se över och stärka konstnärers och upphovsmakarnas rättigheter, i synnerhet i ljuset av AI-utvecklingen. En förenklad och billigare tvistelösningsmodell kan vara ett sätt att nå dit, men den bör utformas så att den faktiskt stärker den svagare parten och inte skapar ny administration eller oklar ansvarsfördelning.	Systemet kring upphovsrättslig ersättning behöver moderniseras för att bättre passa småföretagare och enskilda kreatörer. Det behövs förenklingar och tydligare samt tillgängligare information och vägledning.	Liberalerna anser att upphovsrätten måste anpassas till ny teknik och nya distributionsformer. En central del i detta är att försvara att kulturskapares möjligheter att få betalt.	Kristdemokraterna vill stärka upphovsrätten och säkerställa rimlig ekonomisk ersättning till upphovsmän i den digitala utvecklingen. Vi betonar också vikten av goda arbetsvillkor och att kulturskapare ska kunna få bättre ekonomiska förutsättningar att verka professionellt. Vi har dock inte tagit ställning till en specifik modell för tvistelösning eller förenklade rättsprocesser, men det kan anses ligga i linje med våra ambitioner.	Moderaternas utgångspunkt är att ett fungerande upphovsrättsligt skydd är en viktig förutsättning för att konstnärer ska kunna leva på sitt skapande. Det är också avgörande för att kulturella och kreativa företag fortsatt ska vara del i en kunskapsekonomi i framkant, där skapande, innovation och digitalisering uppmuntras och omsätts i konkurrenskraft och tillväxt.	

Ska staten kräva att verksamheter som finansieras med offentliga medel bara använder generativ AI som lärts upp på material som man fått tillstånd att använda?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
KANSKE	KANSKE	JA	JA	JA	KANSKE	KANSKE	JA
Vi har inte tagit ställning i frågan men det kan behöva utredas.	Det vore önskvärt, men är i praktiken väldigt svårt att implementera. Det är viktigt att det kommer på plats fungerande ersättningsmodeller.	Offentligt finansierade verksamheter bör gå före och säkerställa att generativ AI används på ett sätt som respekterar upphovsrätten. Exakt utformning för ett sådant system behöver utredas och tas fram tillsammans med berörda sektorer och näringar.	Ja, vi tycker detta är en viktig princip.	Vi vill se en nationell AI-strategi som uppmuntrar innovation, samtidigt måste individens integritet och rättigheter värnas.	Kristdemokraterna vill skydda upphovsmännens intressen i digitaliseringen och betonar att AI-utvecklingen inte ska bygga på att upphovsrättskyddat material används utan hänsyn till kulturskaparnas rättigheter. Vi ser behovet av uppgörelser mellan parter och öppnar också för stödjande lagstiftning på svensk eller europeisk nivå. Vi har inget uttryckligt krav på att offentligt finansierade verksamheter endast ska använda generativ AI som tränats på material där tillstånd har getts, men det ligger i vår politiks riktning.	Utvecklingen av generativ AI skapar stora möjligheter, men väcker också viktiga frågor om upphovsrätt och ersättning till kulturskapare. Det är rimligt att offentligt finansierade verksamheter agerar ansvarsfullt och respekterar upphovsrätten. Regeringen arbetar brett med frågan om AI. Bland annat har en nationell samordnare fått i uppdrag att identifiera behov kopplade till utvecklingen av svenska språkmodeller. I detta ingår uppdraget att analysera och samordna frågan om hur eventuell ersättning till rättighetsinnehavare kan utformas när upphovsrättsligt skyddat material används vid utveckling av språkmodeller.	

Offentlig konst och design

12

Ska det skrivas in i ägardirektiven för alla statliga fastighetsbolag att de skall avsätta en procent av budgeten för byggprojekt till offentlig konst (den s.k. enprocentsregeln)?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
KANSKE	KANSKE	KANSKE	JA	JA	NEJ	NEJ	NEJ
<p>Det är viktigt att vi ser till att medel avsätts för offentlig konst. Formerna för det får vi återkomma till.</p>	<p>Enprocentsregeln ska tillämpas vid allt offentligt byggande – i stat, regioner och kommuner – och tillämpas oftare vid markanvisning till privata byggherrar. Vi vill följa upp hur enprocentsregeln implementeras.</p>	<p>Miljöpartiet vill stärka enprocentsregeln och öka användningen av offentlig konst i byggprojekt. Staten bör agera förebildligt inom politiken för gestaltad livsmiljö, och vi vill gå vidare för att förenkla och öka användningen av enprocentsregeln i hela landet. Vi utesluter därför inte tydligare riktlinjer till statliga fastighetsbolag, men vill att utformningen sker på ett sätt som fungerar i praktiken och säkrar konstnärlig kvalitet, armlängds avstånd och att konsten kommer in tidigt i planeringsprocessen</p>	<p>Vi ser det stora värdet av offentlig konst och staten har ett ansvar för det. Det bidrar också till att tillgängliggöra konst för fler.</p>	<p>Liberalerna har tidigare stöttat enprocentsregeln och ser offentlig konst som en viktig del av ett demokratiskt samhälle där alla ska ha möjlighet att uppleva kultur i sin närmiljö.</p>	<p>Kristdemokraterna står bakom principen att offentliga bygg- och renoveringsprojekt ska avsätta medel för konstnärlig gestaltning, eftersom det bidrar till vackrare och mer trivsamma miljöer samt stärker konstnärers möjligheter att verka. Vi ser den sk enprocensregeln som en god tumregel, samtidigt vill vi inte detaljstyra genom ett procentkrav. I stället vill vi att varje statligt, regionalt och kommunalt projekt redovisar mål för den konstnärliga gestaltningen, med flexibilitet utifrån lokala behov och en helhetssyn på offentliga miljöer.</p>	<p>Moderaterna menar att enprocentsregeln är en god ambition som många redan idag följer, men att det också finns andra sätt att säkerställa en god gestaltad livsmiljö vilket bland annat regeringens skrivelse ”Attraktiva platser – bredare genomslag för politiken för arkitektur, form och design” syftar till.</p>	

13 Ska staten, för att skapa en god branschpraxis, utarbeta ett ramavtal för konstnärliga gestaltungsuppdrag?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
JA	KANSKE	KANSKE	JA	JA	KANSKE	KANSKE	KANSKE
Det vore bra om staten kunde ta ansvar för det och visa vägen.	Det är ett intressant förslag.	Miljöpartiet är positiva till att undersöka gemensamma standardvillkor eller ett ramavtal, framtaget i nära dialog med berörda branschorganisationer. Det viktiga är att modellen stärker konstnärernas villkor, fungerar praktiskt för beställare och värnar konstnärlig frihet och kvalitet.	Det vore rimligt att ge i uppdrag åt lämplig myndighet att ta fram ett ramavtal som kan användas vid upphandling av offentlig konst. I ett ramavtal bör det vara tydligt att den konstnärliga friheten ska respekteras.	Liberalerna vill förbättra villkoren för kulturföretagande. Då många konstnärer är enskilda företagare med en svag förhandlingsposition i offentliga gestaltungsuppdrag skulle ett statligt ramavtal kunna bidra till att skapa en god och rättvis branschpraxis.	Kristdemokraterna betonar vikten av rimliga villkor för kulturskapare och lyfter särskilt behovet av fungerande ekonomiska och sociala trygghetssystem för kulturarbetare med osäkra arbetsvillkor. Vi framhåller också vikten av konstnärlig gestaltning i offentliga miljöer och att konstnärer ska vara en naturlig del av processen. Vi har dock inget konkret förslag om ett statligt ramavtal för gestaltungsuppdrag men det ligger nära våra ambitioner.	Regeringen lyfter i skrivelsen "Attraktiva platser – bredare genomslag för politiken för arkitektur, form och design" vikten av ökad samverkan mellan offentliga aktörer, näringsliv och civilsamhälle samt behovet av nya former för dialog, kvalitet och kunskapsutveckling inom arkitektur, form och offentlig konst. I det arbetet är Moderaterna positiv till att fortsätta diskutera hur god branschpraxis kan främjas och hur förutsättningarna för konstnärliga gestaltungsuppdrag kan utvecklas i dialog med berörda aktörer.	

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
KANSKE	KANSKE	KANSKE	KANSKE	KANSKE	KANSKE	NEJ	NEJ
Vi avvaktar utvecklingen efter att Arkdes slagits ihop med Moderna Museet.	Det finns idag många museer där man kan ta del av design, men det är inte uteslutet att det i framtiden kan bli aktuellt med ett statligt designmuseum.	Nationalmuseum och ArkDes fyller delvis den rollen, men det kan finnas skäl att stärka deras roll och ansvar. Att inrätta nya statliga museer innebär ett långtgående finansiellt ansvar och måste även med en stärkt kulturbudget ses i relation till andra behov för tex bild och formkonsten. Nya statliga institutioner bör placeras utanför huvudstaden för att stärka kulturen i hela landet.	Det kan finnas ett sådant behov. Samtidigt bör man vara öppen för att också andra aktörer kan beredas möjlighet att ta initiativ i den riktningen. Därför är det viktigt med dialog mellan staten och andra aktörer.	Vi liberaler ser ett värde i starka museer som fungerar som bildningsinstitutioner med tydlig forskningsanknytning. Samtidigt behöver staten noga överväga hur resurser används på bästa sätt. Den senaste utvecklingen, där Statens centrum för arkitektur och design (ArkDes) föreslås inordnas i Moderna museet, pekar mot en strategi där befintliga institutioner stärks och samordnas. Mot den bakgrunden är det relevant att först se hur designområdet kan utvecklas inom ramen för och i samspel med redan etablerade museistrukturer, innan man tar ställning till att skapa ett helt nytt statligt museum.	Kristdemokraterna lyfter design och form som viktiga delar av kulturpolitiken och betonar behovet av kreativa utbildningsmiljöer, forskning och samverkan mellan kultursfär och näringsliv. Vi har i nuläget inget förslag om att inrätta ett nytt centralt statligt museum för design men betonar vikten av att utveckla befintliga kulturinstitutioner och stärka deras självständighet.	I dagsläget har Moderaterna inga förslag om att öppna nya museum men vi ställer oss samtidigt positiva till olika initiativ om exempelvis ett museum för design.	

Kulturella och kreativa näringar

15

Ska momsen vara sex procent för bild- och formkonst – precis som för litteratur och scenkonst?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
KANSKE	NEJ	KANSKE	KANSKE	KANSKE	KANSKE	KANSKE	KANSKE
Vi har inga sådana förslag i nuläget.	Vi har i nuläget inga sådana förslag, men vi vill se en översyn av momsen i en bred skatteöversyn.	Vi är öppna för att förbättra villkoren för kulturen och de kreativa näringarna genom att se över momssatserna. Konsekvenserna för de enskilda konstnärerna behöver analyseras vid sådana steg	Vi vill se över momssatserna på kulturområdet för att de ska vara logiska och begripliga.	Vi ser behovet av ett mer enhetligt momssystem. Utifrån det perspektivet kan det vara logiskt att olika konstformer behandlas lika, men frågan bör hanteras i ett bredare sammanhang.	Kristdemokraterna vill se lika och generellt lägre beskattning för kulturverksamhet. Vi lyfter särskilt behovet av att se över gränsdragningar och momssatser inom kulturområdet, med målet att sänka den totala beskattningen av kultur och behandla olika kulturformer mer likvärdigt. Vi har drivit frågan om sänkt moms för vissa kulturformer, exempelvis dansbandsverksamhet. Det blir nu verklighet.	Moderaterna eftersträvar i grunden en mer enhetlig moms på kulturområdet. Den moderatledda regeringen har sänkt momsen och från och med 1 januari 2025 gäller 12 procent moms vid försäljning av konstverk, vilket har varit ett sätt att förenkla för samverkan mellan konstnärer och gallerister.	

16 Ska företag kunna göra direktavdrag för kostnaden vid förstagångsköp av konstverk, konsthantverk och unika designprodukter?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
KANSKE	NEJ	JA	JA	JA	KANSKE	KANSKE	JA
Vi har inga sådana förslag i nuläget.	Vi har i nuläget inga sådan förslag.	Vi vill gå vidare med en utredning som tittar på möjligheten till avdrag för investeringar i konst, konsthantverk och design Vi vill stärka konstens och kulturens finansiering och att öka förutsättningarna för privat finansiering - utan att den offentliga finansieringen minskar - är en del i det. Även återstartsutredningen har förslag som går i denna riktning. .	Det har Centerpartiet drivit länge.		Kristdemokraterna vill stärka privata investeringar och donationer till kulturen och betonar att skattesystemet i högre grad bör uppmuntra företag och privatpersoner att bidra till kulturlivet. Vi föreslår bland annat översyner av skattesystemet för att göra investeringar i kultur mer ekonomiskt fördelaktiga och lyfter behovet av att stärka design, form och konstnärligt skapande. Vi har inget specifikt förslag om direktavdrag vid förstagångsköp av konstverk eller designprodukter.	Förutsättningarna för att sponsra kulturverksamhet kan enligt Moderaterna komma att förbättras väsentligt om förslagen i utredningen skatteincitament för juridiska personers gåvor till ideell verksamhet blir verklighet. Utredningen om breddad finansiering som regeringen tillsatt, har återkommit med förslag om en utvidgad skattereduktion för gåvor så att fler områden ska kunna omfattas.	

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
KANSKE	JA	JA	KANSKE	JA	KANSKE	JA	JA
Vi har inga sådana förslag i nuläget.	Vi vill se fler exportfrämjande insatser inom fler områden som kan gynna svensk export.	Bild- och formområdet är en del av de kulturella och kreativa näringarna och bör ges bättre möjligheter att nå internationella marknader. Miljöpartiet vill se en tydligare och mer framåtblickande strategi för kulturella och kreativa branscher som stärker Sveriges attraktionskraft och konkurrenskraft internationellt. Exportfrämjande insatser behöver samtidigt utformas med ett starkt konstnärligt perspektiv, där kulturens egenvärde, konstnärlig frihet och goda villkor för kulturskapare står i centrum – inte bara kommersiell tillväxt.	Kreativa näringar har stor potential internationellt, och fler företag behöver stöd att nå ut på nya marknader. Insatserna bör dock vara inriktade på att stärka företagets konkurrenskraft och marknadstillgång, snarare än generella stöd, och särskilt underlätta för små företag att växa internationellt.	Liberalerna vill skapa attraktiva förutsättningar för konstnärliga miljöer på hög internationell nivå och anser att Sverige ska verka internationellt för den konstnärliga friheten, vilket inkluderar att stödja svenska konstnärernas närvaro på en global marknad.	Kristdemokraterna lyfter kulturens betydelse för näringsliv, attraktiva livsmiljöer och internationell konkurrenskraft. Vi betonar också vikten av design, form och kreativa näringar samt behovet av samverkan mellan kultursfär och näringsliv. Vi vill stärka förutsättningarna för kulturella och kreativa verksamheter genom bättre villkor, investeringar och utveckling av kreativa kluster. Vi har inget uttryckligt förslag om särskilda exportfrämjande insatser riktade mot bild- och formområdet.	Ja. Företag inom bild, form och andra kulturella och kreativa branscher spelar en viktig roll både för svensk export och för bilden av Sverige internationellt. I regeringens strategi för kulturella och kreativa branscher står det tydligt att svenska kulturella och kreativa branscher ska ha ett stort och växande internationellt genomslag och att exporten ska öka. Regeringen lyfter också vikten av internationella kultursamarbeten och utbyten. I regeringens strategi för Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft betonas att stöd till företag inom bland annat design och form bidrar både till ökad export och till att stärka varumärket Sverige. Företag inom kulturella och kreativa branscher är inte bara viktiga för arbetstillfällena och tillväxt utan fungerar också som bärare av svenska idéer, kunskap och kultur internationellt.	

18

Ska innovationssatsningar, via till exempel Vinnova, även inkludera bild- och formkonstnärers företag (i huvudsak enskilda firmor)?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
KANSKE	KANSKE	JA	KANSKE	KANSKE	KANSKE	JA	KANSKE
Vi har inga sådana förslag i nuläget.		Eftersom många konstnärer driver sin verksamhet i en enskild firma bör detta ses över.	Kreativa näringar har stor innovationskraft och ska inte utestängas, även om företagen ofta är små eller drivs som enskilda firmor. Stöden måste utformas så att de tydligt främjar innovation, företagande och konkurrenskraft.	Förmånsbeskattningen av vinster i konstlotterier är idag ett problem för arbetsplatsanknutna konstföreningar och riskerar att hämma deras verksamhet. Vi ser behov av att regelverket ses över och att ett undantag från förmånsbeskattning införs. Regeringen bör därför gå vidare med en översyn av frågan, i linje med de rekommendationer som framförs i Kulturrådets rapport På flera ben (2025).	Kristdemokraterna betonar kulturens betydelse för innovation, kreativa näringar och samverkan mellan kulturliv och näringsliv. Vi lyfter särskilt kreativa kluster, design, form och behovet av att skapa goda villkor för kulturentreprenörer och kulturella verksamheter att utvecklas. Vi har inte tagit ställning till specifika innovationsstöd riktade till bild- och formkonstnärer eller enskilda firmor.		

19

En arbetstagare på en arbetsplatskonstförening som vinner ett konstverk i ett konstlotteri som anordnas av konstföreningen blir idag förmånsbeskattad. Ska lotterivinster från konstföreningar som är kopplade till en arbetsgivare undantas från förmånsbeskattning?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
KANSKE	KANSKE	KANSKE	JA	JA	KANSKE	NEJ	KANSKE
Vi har inga sådana förslag i nuläget.	Det är en fråga vi inte tagit ställning till.	Frågan bör analyseras i ett större sammanhang. Men vi är inte främmande för ett sådant undantag.	Det är inte rimligt, vi vill se över förmånsbeskattningen.	Förmånsbeskattningen av vinster i konstlotterier är idag ett problem för arbetsplatsanknutna konstföreningar och riskerar att hämma deras verksamhet. Vi ser behov av att regelverket ses över och att ett undantag från förmånsbeskattning införs. Regeringen bör därför gå vidare med en översyn av frågan, i linje med de rekommendationer som framförs i Kulturrådets rapport På flera ben (2025).	Kristdemokraterna vill använda skattesystemet för att stärka kulturlivet och göra det mer attraktivt för privatpersoner och företag att investera i och stödja kultur. Vi föreslår bland annat skatteincitament för donationer till kultur, lägre beskattning av kulturverksamhet och större möjligheter för privata initiativ inom kulturen. Vi har inte tagit ställning kring förmånsbeskattning kopplad till konstföreningar eller konstlotterier specifikt.	Moderaterna har inga sådana förslag idag och menar att frågan i sådana fall behöver utredas i hela sin kontext, det vill säga förmånsbeskattningen generellt.	

Socialförsäkringarna

20

Ska beräkningarna av den sjukpenninggrundande inkomsten ändras så att den kan beräknas även på historiska inkomster och på inkomster från anställning, såväl som egenföretagande?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
JA	JA	JA	JA	JA	JA	KANSKE	JA
<p>Vänsterpartiet vill se ett nytt regelverk för beräkningen av sjukpenninggrundande inkomst, så kallad SGI, utifrån utredningen Ett trygghetssystem för alla. Vi ser ett behov av ett förstärkt skyddsnät vid sjukdom, arbetslöshet och föräldraledighet för kulturarbetare.</p>	<p>Vi har länge arbetat för att SGI ska beräknas på ett sätt om gör det lättare för konstnärer och kulturskapare.</p>	<p>Trygghetssystemen måste fungera även för konstnärer, frilansare, projektanställda och egenföretagare med oregelbundna inkomster. Miljöpartiet vill att SGI ska kunna beräknas mer rättvist för personer vars inkomster varierar över tid. Därför är vi positiva till att SGI ska kunna beräknas på historiska inkomster och ta hänsyn till både inkomster från anställning och egenföretagande, samtidigt som det bör finnas kvar möjlighet att beräkna SGI utifrån förväntad inkomst när det är mer relevant eller förmånligt.</p>		<p>Liberalerna ser behov av att modernisera beräkningen av den sjukpenninggrundande inkomsten så att trygghetssystemen bättre speglar dagens arbetsliv. I linje med förslagen i utredningen Ett trygghetssystem för alla (SOU 2023:30) bör SGI kunna beräknas på historiska inkomster samt på inkomster från både anställning och eget företagande. En sådan förändring ger ökad förutsebarhet och trygghet för personer med varierande inkomster, inte minst för kombinatörer som kombinerar anställning med företagande.</p>	<p>Kristdemokraterna lyfter särskilt kulturarbetares osäkra ekonomiska situation och konstaterar att dagens trygghetssystem ofta är dåligt anpassade till en arbetsmarknad präglad av korta anställningar, projekt och varierande inkomster. Vi menar att välfärdssystemen måste ta hänsyn till historiska inkomster och även inkomster från exempelvis stipendier och kulturpriser. Det ligger tydligt i vår linje att sjukpenninggrundande inkomst bättre anpassas till kombinationer av anställning och egenföretagande.</p>	<p>Ett arbete pågår även inom Regeringskansliet gällande regeländringar inom SGI. Moderaterna bedömer att förutsebarheten behöver öka. Moderaterna ser gärna att vi rör oss mot att titta på historiskt SGI. Det hade underlättat för många, inte minst kulturarbetare och elitidrottare som har ojämna inkomster över ett år. Frågan är dock stor och komplex och kräver att alla delar av socialförsäkringssystemet met hänger ihop.</p>	

21 Ska alla statliga arbetsstipendier till konstnärer vara sjukpenning- och pensionsgrundande?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
JA	JA	JA	JA	JA	JA	KANSKE	JA
Vänsterpartiet vill se ett nytt regelverk för beräkningen av sjukpenninggrundande inkomst, så kallad SGI, utifrån utredningen Ett trygghetssystem för alla. Vi ser ett behov av ett förstärkt skyddsnät vid sjukdom, arbetslöshet och föräldraledighet för kulturarbetare.	Vi har uppmanat regeringen att ta förslagen från utredningen vidare.	Tid med konstnärsstipendium bör ses som överhoppningsbar vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst (SGI) för A-kassa och sjukförsäkring. Regeringen bör även se över om stipendier för exempelvis idrott och forskning kan ingå i en sådan viktig reform.			Kristdemokraterna betonar att kulturarbetare ska ha fungerande system för social trygghet anpassade till kultursektorns särskilda villkor. Vi menar också att välfärdssystemen måste ta hänsyn till historiska inkomster och inkomster i form av exempelvis stipendier och kulturpriser.	Det är en fråga som behöver belysas mer eftersom de förslag som utredningen lämnat i sin helhet inte går att genomföra. I grunden bygger socialförsäkringssystemet på att vi gemensamt betalar in till detta som alla andra försäkringar vilket sannolikt kommer vara en förutsättning även framgent.	

Kultur för unga

22

Ska minst ett estetiskt ämne vara obligatoriskt på gymnasiet?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
JA	JA	JA	NEJ	KANSKE	KANSKE	KANSKE	NEJ
Vi vill återinföra de estetiska ämnena på gymnasieskolan.	Vi vill återföra minst ett estetiskt ämne som obligatoriskt på gymnasiet.	Kulturen måste komma in och få ta större plats i skolan. Vi vill ge estetiska kunskaper större plats i hela utbildningskedjan. Det är en av förutsättningarna för kompetensförsörjningen inom kultursektorn och inte minst för det svenska musikundret. Miljöpartiet står därför fast vid att estetiska ämnen ska återinföras som obligatoriskt ämne på samtliga nationella gymnasieprogram	Vi vill att de obligatoriska ämnena ska begränsas till kärnämnen. Däremot tycker vi att det är viktigt att möjligheterna att läsa ett eller flera estetiska ämnen på gymnasiet blir bättre	Vi har inte tagit ställning till om minst ett estetiskt ämne ska vara obligatoriskt på gymnasiet. Samtidigt ser vi en tydlig poäng i att utbildningen inte blir alltför teoretisk, utan att elever får möjlighet att utforska och utveckla sina kreativa sidor.	Kristdemokraterna betonar starkt skolans bildningsuppdrag och vikten av praktiska och estetiska ämnen. Vi ser estetiska ämnen som en central del av elevernas bildning, kreativitet och förståelse för kultur och samhälle, och partiet vill värna tiden för dessa ämnen i grundskolan men har inte ett konkret förslag om obligatoriska estetiska ämnen på gymnasienivå.	De estetiska ämnena spelar en viktig roll i skolan. Den moderatledda regeringen har tillsatt utredningen om en fullständig ämnesutformad gymnasieskola som bland annat ska se över vilka ämnen som ska ingå i respektive program och i vilken omfattning. Där ingår frågan om estetiska ämnen. Vi avvaktar därför utredningen förslag. Regeringen har därutöver tillsatt en utredning om spetsutbildningar i musik på grundskolenivå.	

23 Ska alla kulturskolor kunna erbjuda eleverna möjlighet att välja bild och form?

V	S	MP	C	L	KD	M	SD
KANSKE	KANSKE	JA	KANSKE	KANSKE	KANSKE	KANSKE	NEJ
Exakt vilka kurser som erbjuds behöver kommunerna ha rådighet över men vi vill stärka kommunernas ekonomi rejält och dubbla det statliga stödet till kulturskolorna.	Det vore önskvärt men förutsättningarna ser väldigt olika ut.	Vi vill stärka kulturskolan. Den nationella politiken för kulturskolan med riksdagens antagna mål, satsning på lärare och det statliga kulturskolestödet var viktiga steg. Nu vill vi gå vidare. Vi vill stärka och permanenta kulturskolestödet samt inrätta en kulturskolelag för att säkra ökad kvalitet och breddat utbud i kulturskolan. Det ska vara en ramlag som i likhet med bibliotekslagen erbjuder kommunerna viss frihet men samtidigt fastslår ramar kring exempelvis lärarkvalifikationer, utbud, avgifter, och principer om armlängds avstånd. Den ökade kulturella och konstnärliga bildning som kulturskolan bidrar till är en tillgång för samhället som helhet och varje enskild elev som får upptäcka och utveckla sina skapande förmågor.	Det är en kommunal fråga om kommunerna behöver kunna lägga upp verksamheten utifrån sina förutsättningar.	Kulturskolan spelar en viktig roll för att fler barn ska få möta skapande, kultur och praktiskt lärande. Bild och form kan vara en viktig del av det, eftersom det ger elever möjlighet att utveckla kreativitet, hantverksskicklighet och estetiskt uttryck. För Liberalerna är det centralt att praktiska och estetiska ämnen får vara just praktiska. De ska inte göras onödigt teoretiska, utan ge elever möjlighet att skapa, pröva, öva och utveckla sina färdigheter i praktiken.	Kristdemokraterna vill säkerställa en kulturskola för alla barn och unga som är intresserade och vi betonar att kulturskolan ska ha en bredd som gör det möjligt för barn att pröva olika kulturuttryck. Vi lyfter också vikten av bild, form, design och skapande som delar av människors bildning och kreativa utveckling. Vi har däremot inget uttryckligt krav på att alla kulturskolor specifikt ska erbjuda bild och form.	Urvalet på respektive kulturskola är en fråga för kommuner och regioner. Moderaterna ser gärna att kulturskolorna har ett brett utbud.	